

سخن سردبیر

مخاطب گرامی،

شماره تابستان ۱۴۰۶ فصلنامه مطالعات کشورها با رویکردی نوین در عرصه نشر علمی، روانه بازار اندیشه شده است. در این شماره، ما گامی فراتر از مرزهای جغرافیایی و زبانی برداشته‌ایم تا پنجره‌ای تازه به سوی دانش جهانی بگشاییم. از این پس، مقالات انگلیسی‌زبان این مجله با چکیده‌ای به فارسی و مقالات فارسی‌زبان با چکیده‌ای مفصل به انگلیسی یا اصل مقاله به زبان انگلیسی منتشر خواهد شد. این تغییر راهبردی، گامی بلند در جهت بین‌المللی‌سازی نشریه و فراهم‌سازی بستری برای گفت‌وگوی علمی میان پژوهشگران ایرانی و جامعه علمی جهانی است. بی‌گمان، این مسیر با چالش‌هایی همراه خواهد بود؛ اما، ما مصمم‌ایم با حمایت نویسندگان، داوران و خوانندگان ارجمند، مطالعات کشورها را به مرجعی معتبر برای تبادل اندیشه‌های نو در حوزه مطالعات مسائل کشورهای مختلف تبدیل کنیم.

شماره پیش‌رو، مجموعه‌ای ارزشمند از پژوهش‌های اصیل را دربردارد که هر یک به نوبه خود، دریچه‌ای نو به سوی درک بهتر پیچیدگی‌های جهان معاصر می‌گشاید. این مقالات، با رویکردی میان‌رشته‌ای، از دل بسترهای جغرافیایی و فرهنگی متنوعی برخاسته است و موضوعاتی از توسعه محلی و مناقشات ژئوپلیتیکی گرفته تا تحولات فناوری و چالش‌های محیط‌زیستی را پوشش می‌دهد.

در نخستین مقاله این شماره با عنوان «گردشگری روستایی و توسعه محلی فراگیر در گوا، هند؛ ارزیابی چندبعدی آثار اقتصادی و اجتماعی» به قلم آپورا سویتن باندودکار، جیوتی سونیل نایک و فیلیپ رودریگز ای ملو، به موضوعی مهم در سیاست‌گذاری توسعه پرداخته شده است. این پژوهش شکاف‌های توسعه‌ای میان مناطق ساحلی و داخلی گوا را آشکار می‌سازد و نشان می‌دهد که آمارهای تجمیعی در سطح ایالت، چگونه دوگانگی‌های محلی را پنهان می‌کند.

در ادامه، مقاله «مداخله، نفوذ و منابع: بازیگران خارجی و همگرایی راهبردی در جنگ داخلی آنگولا» به قلم شالینی سینگ و ناگالاکسمی ام رامن، درباره نگاهی راهبردی است به یکی از پیچیده‌ترین مناقشات معاصر آفریقا. در این پژوهش، با تحلیل نقش بازیگران خارجی و نحوه همگرایی راهبردی آنان، چارچوبی نظری برای فهم درگیری‌های نیابتی در عصر جنگ سرد مطرح شده

است. درک این پویایی‌ها، برای تحلیل مناقشات امروزی در مناطق مختلف جهان همچنان ضروری است.

در عصر دیجیتال، در مقاله «وبگاه‌های شبکه‌های اجتماعی؛ موهبت یا تهدید برای دانشجویان آموزش عالی بنگلادش» به پژوهش ابوسعید امدی نظم‌الحیدر، تأثیرات دوگانه فناوری‌های نوین بررسی شده است. این پژوهش با رویکردی علمی، نشان می‌دهد که شبکه‌های اجتماعی، فارغ از ماهیت ذاتی، فناوری‌هایی مشروط است که ارزش آن به نحوه استفاده، سواد دیجیتال و حمایت نهادی بستگی دارد؛ یافته‌ای که برای سیاست‌گذاران آموزشی در تمام کشورهای در حال توسعه جای تأمل دارد.

در حوزه نوظهور حکمرانی فناوری، در مقاله «حاکمیت هوش مصنوعی در نظام‌های مالی: چارچوب همگرایی PGCC و بازارهای نوظهور در پاسخگویی، حاکمیت ملی و کنترل عملیاتی» با نگارش حسن محمدحسین علاعلی، یکی از چالش‌برانگیزترین مباحث روز واکاوی شده است. نویسنده با طرح چارچوبی برای همگرایی حکمرانی هوش مصنوعی، به این پرسش اساسی پاسخ می‌دهد که نظام‌های مالی در مناطق مختلف، چگونه میان پاسخگویی، حاکمیت ملی و کنترل عملیاتی در عصر هوش مصنوعی تعادل برقرار می‌کند. این مقاله، با توجه به تمرکز جهانی بر تنظیم‌گری هوش مصنوعی، اهمیت راهبردی بسیاری دارد.

سوپریا آگراوال، موهبت کومار، پروین آگراوال و هیمانشو راستوگی در مقاله «ورای دام مالیاتی: آثار واقعی مالیات بر کالاها و خدمات در چشم‌انداز مالی هند»، به بررسی یکی از بزرگ‌ترین اصلاحات مالیاتی تاریخ هند پرداخته‌اند. در این مطالعه مروری، پیامدهای واقعی نظام مالیات بر کالاها و خدمات (GST) فراتر از ابعاد صرفاً درآمدی آن تحلیل شده است. با توجه به تحولات اخیر در سیاست‌های تجاری و تلاش هند برای کاهش مالیات‌ها به منظور تقویت تقاضای داخلی، درک عمیق آثار اقتصادی این نظام مالیاتی، اهمیتی مضاعف می‌یابد.

در حوزه مطالعات محیط‌زیستی، مقاله «هزینه‌های فناوری، افزایش انرژی‌های تجدیدپذیر، نوآوری و انتشار دی‌اکسید کربن در آسیای مرکزی و جنوب قفقاز» که حاصل پژوهش امیرمحمد اسماعیلی کورانی، اوتابک کاسیموف، میرزوهیدجون محمدعلی‌اف و قاضی‌خان موساخانوف است، به بررسی عوامل مؤثر بر انتشار کربن در منطقه‌ای راهبردی اختصاص دارد. در این پژوهش، با تأکید بر نقش هزینه‌های فناوری و نوآوری، به موضوعی پرداخته شده است که با یافته‌های

مشابه در زمینه تأثیر مثبت گردشگری بر انتشار کربن در صورت بی‌توجهی به انرژی‌های پاک، هم‌سو و در عین حال تکمیل‌کننده آن است. آرینا آ. سورکوا از روسیه، در مقاله «امنیت اقتصادی از رهگذر سیاست تجاری: چارچوبی چندشاخصی برای بلوک‌های اقتصادی منطقه‌ای در اوراسیای بزرگ»، چارچوبی نوین را برای سنجش امنیت اقتصادی در سطح کلان منطقه‌ای مطرح می‌کند. این مقاله به‌ویژه در شرایط کنونی که نظم اقتصادی جهانی دچار تحولات بنیادین شده است، برای پژوهشگران حوزه اقتصاد سیاسی بین‌الملل، راهگشا خواهد بود.

در ادامه، در مقاله «تغییرات معیشتی و راهبردهای سازگاری ناشی از تغییرات اقلیمی در میان جامعه بومی اورائون در شمال بنگلادش» به قلم ام‌دی صبور حسین، نشاط تسنیم و ام‌دی زاهدالاسلام، چهره انسانی تغییرات اقلیمی به تصویر در آمده است. در این پژوهش با تمرکز بر جوامع بومی و آسیب‌پذیر، نشان داده شده است که تغییرات اقلیمی چگونه معیشت آنان را دگرگون ساخته است و چه راهبردهایی برای سازگاری با این بحران به کار گرفته‌اند.

و در نهایت، مقاله «اعتماد و اقدام‌های اقلیمی در نظام بانکداری: شواهدی از ۳۴۰ بانک در ۳۳ کشور» به قلم لی هوانگ وو، در حوزه مالی و توسعه پایدار جای می‌گیرد. در این پژوهش با تحلیل داده‌های گسترده از بانک‌های مختلف جهان، نقش اعتماد در شکل‌گیری اقدام‌های اقلیمی در نظام بانکداری بررسی شده است. در شرایطی که نقش بخش مالی در مقابله با تغییرات اقلیمی روزبه‌روز پررنگ‌تر می‌شود، یافته‌های این مقاله اهمیت خاصی دارد.

در پایان، از همه نویسندگان، داوران و همکاران محترم که در انتشار این شماره نقش داشتند، صمیمانه سپاسگزارم. امیدوارم مجموعه مقالات پیش‌رو، مورد توجه جامعه علمی قرار گیرد و زمینه‌ساز پژوهش‌های نوین و کاربردی در حوزه مطالعات کشورها باشد. مطالعه این مقالات را به تمامی پژوهشگران، سیاست‌گذاران و علاقه‌مندان به تحولات مناطق مختلف جهان توصیه می‌کنم. بی‌شک، درک عمیق‌تر این جوامع، ما را به جهانی عادلانه‌تر و صلح‌آمیزتر نزدیک‌تر خواهد کرد.

احسان رسولی‌نژاد

سردبیر مجله مطالعات کشورها

تابستان ۱۴۰۵